

EĞİTİM yayınevi

Editör: **Doç. Dr. Elifnur Terzioğlu Yurtsal**

İletişim Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar-V

International Research in the Field of Communication Studies

Editör: **Doç. Dr. Elifnur Terzioğlu Yurtsal**

İletişim Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar -V

International Research in the Field of Communication Studies

EĞİTİM yayınevi

İletişim Çalışmaları Alanında Uluslararası Araştırmalar-V
(International Research in the Field of Communication Studies)
Editör: Doç. Dr. Elifnur Terzioğlu Yurtsal

Yayınevi Grubu Genel Başkanı: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-376-1
1. Baskı, Ekim 2025

Baskı Cilt: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San.1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA
Matbaa Sertifika No: 47479

Kütüphane Kimlik Kartı

İletişim Çalışmaları Alanında Uluslararası Araştırmalar-V
(International Research in the Field of Communication Studies)
Editör: Doç. Dr. Elifnur Terzioğlu Yurtsal
VI+178 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-376-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com
E-Ticaret: 0553 950 50 37

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
bilgi@kitapmatik.com.tr
Kitabevi Hattı: 0501 651 92 85

EĞİTİM YAYINEVİ GRUBU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....V

İSRAİL FİLİSTİN ÇATIŞMASINDA MEDYANIN ROLÜ: AL JAZEERA VE BBC ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR SÖYLEM ANALİZİ..... 1

Fatma Öztat, Gaye Doğan

DİJİTAL KÜLTÜR KONULU İLETİŞİM ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME 21

Esma Sancar

TÜRKİYE'DE GÖSTERGEBİLİMİN KULLANIMI: 1985-2024 YILLARI ARASINDA LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME 35

Gülseren Şendur Atabek, Aydın Yeşilyurt, Didem Taşdelen

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ARAŞTIRMA HASTANESİ PERSONELİNİN İLETİŞİM BECERİLERİ ÜZERİNE EĞİTİM SEMİNERLERİNİN ETKİSİ..... 57

İrfan Hıdıroğlu, Merve Kurnuç, Elif Yıldırım, Şeyma Yürüsoy

'BİLİM İLETİŞİMİ' KAVRAMINA YÖNELİK BİR İNCELEME 87

Tuğçe Boran

GENRE TRENDS IN TURKISH TELEVISION SERIES BETWEEN 2000 – 2020 109

Nisa Yıldırım, Nilay Ulusoy

SOCIAL MEDIA INFLUENCERS' CONTENT STRATEGIES AND COMMUNICATION DYNAMICS WITHIN THE FRAMEWORK OF THE TWO-STEP FLOW THEORY 129

Yusuf Zafer Can Uğurhan, İrem Ebru Yıldırım Şen, İbrahim Halil Yaşar

BETWEEN VICTIMHOOD AND THREAT: A CRITICAL STUDY OF SYRIAN WOMEN'S REPRESENTATION IN TURKISH MEDIA.... 151

Duygu Onay Çöker

SOSYAL MEDYA PLATFORMLARI VE KÜRESEL KATILIM BİÇİMLERİ..... 167

Hakan Irak

Ön Söz

İletişim, modern toplumların sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik dinamiklerini anlamada temel bir analitik çerçeve sunmaktadır. Bilgi üretiminin hızlandığı, dijital teknolojilerin kamusal alanı yeniden şekillendirdiği ve kültürlerarası etkileşimin yoğunlaştığı bir çağda, iletişim çalışmaları giderek daha fazla disiplinler arası bir karakter kazanmıştır. Bu durum, alanın kuramsal sınırlarını genişlettiği kadar, araştırma yöntemlerinin çeşitlenmesine ve yeni paradigma arayışlarının ortaya çıkmasına da zemin hazırlamaktadır.

Bu bağlamda, *İletişim Çalışmaları Alanında Uluslararası Araştırmalar V*, iletişim biliminin güncel eğilimlerini çok boyutlu bir bakış açısıyla ele alan özgün akademik katkılardan oluşmaktadır. Kitapta yer alan çalışmalar; medya sosyolojisinden dijital medya analizlerine, siyasal iletişimden yeni medya ekosistemlerine, kültürlerarası etkileşimden etik tartışmalara uzanan geniş bir yelpazede eleştirel değerlendirmeler sunmaktadır. Her bir bölüm, iletişim olgularını farklı teorik çerçeveler üzerinden yorumlayarak hem yerel hem de küresel bağlamlarda anlam üretim süreçlerine ışık tutmaktadır.

Eserin temel amacı, iletişim çalışmalarına ilişkin uluslararası perspektifleri bir araya getirerek, akademik diyaloğu güçlendirmek ve disiplinin kuramsal çeşitliliğine katkı sağlamaktır. Bu yönüyle kitap, yalnızca akademik bilgi üretimini derinleştirmeyi değil, aynı zamanda iletişim araştırmalarında bütüncül bir yaklaşımın geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Bu kolektif çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen değerli yazarlar, hakemler ve editör kuruluna teşekkür ederim. Katkılarıyla bu eserin, iletişim bilimi literatürüne nitelikli bir kaynak kazandırmasını ve gelecekteki araştırmalara ilham vermesini diliyorum.

Saygılarımla,

Doç, Dr. Elifnur TERZİOĞLU YURTSAL
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
İletişim Fakültesi

TÜRKİYE'DE GÖSTERGEBİLİMİN KULLANIMI: 1985-2024 YILLARI ARASINDA LİSANSÜSTÜ TEZLER ÜZERİNE BİR İNCELEME

Gülseren Şendur Atabek[1], Aydın Yeşilyurt[2], Didem Taşdelen[3]

Giriş

Bu çalışma göstergebilimin Türkiye'de yapılan lisansüstü tezlerdeki kullanımını incelemektedir. Böylelikle, göstergebilim literatürünün Türkiye'deki gelişimine ve mevcut durumuna ışık tutmak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türk yükseköğretim sistemi bünyesindeki tüm akademik disiplinlerde, göstergebilimin kullanıldığı tespit edilen, 1985-2024 yılları arasında yayımlanmış 474 yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlik ve tıpta uzmanlık tezi bibliyometrik yöntemle analiz edilmiştir.

Göstergebilim kavramı, akademik literatürde oldukça farklı anlamlarıyla kullanılan bir şemsiye kavramdır. Türkçede göstergebilim şeklinde yaygın kullanımdaki kavram, Latin kökenli dillerdeki semiyoloji ve semiyotik kavramlarını karşılamaktadır. Semiyoloji ve semiyotik kelimelerinin Türkçede tek bir kelimeyle (göstergebilim) karşılanmasının sorunlu olduğu savunulmaktadır. Örneğin Rifat'a (2009:14-15) göre semiyoloji bildirişim göstergebilimi, semiyotik ise anlamlama göstergebilimi olarak nitelendirilmelidir. Göstergebilimin kurucularından İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Sassure semiyoloji (semiologie) kavramını, ABD'li Charles Sanders Peirce ise semiyotik (semiotic) kavramını önermişler ve kullanmışlardır (Yakin ve Totu, 2014). Antik Yunancada işaret, im, belirti anlamına gelen *sēmeiōtikos* kelimesi 17. Yüzyılda Latinceye ve buradan da diğer dillere geçmiştir. Göstergebilim kelimesinin Türkçede ilk kez 1970'lerde kullanıldığı görülmektedir[4]. Türkçe literatürde ayrıca

[1] Prof.Dr., Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Antalya, gatabek@akdeniz.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0001-9118-2329

[2] Ar.Gör, Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Antalya, ayesilyurt@akdeniz.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0003-3136-2437

[3] Doktora öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon ve Sinema ABD, Antalya, 202352112003@ogr.akdeniz.edu.tr, ORCID: orcid.org/0000-0002-7527-4706

[4] Ulusal Toplu Katalog (TOKAT) üzerinde yapılan taramada, başlığında göstergebilim kelimesinin kullanıldığı ilk Türkçe kitabın 1979 yılı basımı olduğu saptanmıştır: Barthes, R. (1979). *Göstergebilim İlkeleri*. Çev.: B. Vardar ve M. Rifat. Ankara: Kültür Bakanlığı. Ayrıca, göstergebilimin Türkiye'deki kurucularından Berke Vardar'ın 1976 yılında yaptığı

göstergebilim yerine işaretbilim, belirtkebilim ve imbilim kelimeleri de çeşitli dönemlerde önerilmiştir (Rifat, 2009:12).

Göstergebilim kısaca göstergeleri ve gösterge sistemlerini inceleyen bir akademik alan olarak tanımlanmaktadır (Chandler, 2022; Rifat, 2009). Bu alan, başlangıçta salt dilbilimsel göstergelerin incelenmesine yoğunlaşmışken, giderek tüm göstergelerin incelenmesini içerecek şekilde genişleyerek iletişim, medya, sosyoloji, sanat, mimari, hukuk, din ve tıp gibi birçok farklı akademik alanlarda kullanılmıştır[5]. Özellikle Barthes (1979) ve Eco'nun (1991) katkılarıyla göstergebilim metinsel, görsel ve işitsel çok farklı içerik türleri için kullanılabilir hale gelmiştir. Eco'nun (1976:7) "göstergebilim gösterge olarak kabul edilebilecek her şeyle ilgilidir" sözü, göstergebilimin sınırlarının ne ölçüde genişleyebileceğini açıklamaktadır. Bu çalışmamızda Türkiye'deki lisansüstü tezler üzerinden, göstergebilimin farklı akademik alanlara yayılmasını da izleme olanağı elde edeceğiz.

Öte yandan, göstergebilim hem bir bilim alanı hem de bir yöntem olarak nitelendirilmektedir. Göstergebilim için Saussere'in (1976:45) "kurulması gerekli" bir bilim, Barthes'in (1979:1) ise "henüz kurulmamış" nitelemelerine karşın günümüzde göstergebilimin bilimsel niteliği yaygın kabul görmektedir. Ancak, göstergebilim tek başına bir disiplin olarak değil, disiplinler arası bir alan olarak akademik kurumlarda gelişebilmiştir[6]. Bu süreç içinde göstergebilimin bir yöntem olarak da geliştiği ve benimsendiği görülmüştür. Göstergebilim hem bir bilim alanı hem de tüm bilimler için bir araç olarak değerlendirilmiştir (Jia, 2019). Göstergebilimin yaygın olarak "göstergelerin bilimi" olarak tanımlanması, kaçınılmaz olarak bilimsel bir yöntemin varlığını gündeme getirecektir (Hoxha, 2022:3-4). Ancak, söz konusu yöntemin yöntembilimsel açıdan tam olarak nasıl bir yöntem olduğu ve epistemolojik kapsamı tartışmalıdır (Chandler, 2022:289). Başlangıçta yapısalcılıktan kaynaklanan pozitivist bir epistemolojik bağlama sahip olan göstergebilim, giderek postyapısalcılığa yaklaşarak, pozitivist olmayan bir epistemolojik

Saussure çevirisinde de gösterge ve göstergebilim terimlerini kullandığı görülmektedir: Saussure, F. (1976). *Genel Dilbilim Dersleri I*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

[5] Hangi işaretin ne anlama geldiği sorusuyla ilgilenme bakımından göstergebilimin tarihçesi antik dönemlere kadar uzatılabilir. Bergamalı Galen'in tıbbi teşhiste semptomların önemine yaptığı vurguyu göstergebilimin başlangıcı olarak saymak olanaklıdır (Sebeok, 1994). Göstergebilim kavramı Türkçe literatürde, özellikle tıp alanında, 1930'lardan itibaren semiyoloji olarak kullanılmıştır. TOKAT taramasında saptanan, başlığında semiyoloji kelimesinin kullanıldığı ilk Türkçe kitap bir tıp kitabıdır: Chiray, M. ve Chéne, P. (1935). *Muhtasar ve Tatbiki Tıbbî Semiyoloji*. Çev.: Neşat Ömer ve M. Hayrullah İstanbul: Ahmet İhsan Matbaası.

[6] Genel olarak üniversitelerde, Estonya Tartu Üniversitesi Göstergebilim Bölümü (https://filsem.ut.ee/en/content/department-semiotics) dışında göstergebilim alanında lisans düzeyinde eğitim programı bulunmamaktadır. Bu bölümün, Sovyetler Birliği döneminde kurulan ünlü Tartu–Moskova Göstergebilim Okulunun mirasını taşıyan bir istisna olarak değerlendirmek gerekir. Göstergebilim programları lisansüstü düzeyde de görece az sayıdadır.

bağlam kazanmıştır (Şendur Atabek, 2007). Yapısalcılıktan fenomenolojiye kadar birçok farklı paradigmadan etkilenen göstergebilim için tek bir yöntem yerine göstergebilimsel yöntemlerden bahsetmek olanaklıdır. Bu nedenlerle, göstergebilim için "yaklaşım" (Kress ve van Leeuwen, 2021), "bakış açısı" (Deely, 1990:9-21) ve "çağdaş bir düşünce biçimi" (Kıran, 2009) gibi betimlemeler de kullanılmaktadır.

Bibliyometrik analiz bir akademik alana ilişkin literatürün temel özelliklerini ortaya koymayı amaçlayan bir yöntemdir (Andres, 2009). Bir akademik alana ilişkin nicel verilerin istatistiksel tekniklerle incelenmesi karşılığı olarak İngilizce *informetrics*, *scientometrics*, *webmetrics* gibi kelimeler önerilmişse de bibliyometrik analiz terimi bilim iletişimi alanında daha yaygın olarak benimsenmiştir (Roussea, Egghe ve Guns, 2018). Başlangıçta literatürde kullanılan istatiksel bibliyografi terimi yerine bibliyometrik analiz terimini ilk olarak Pritchard (1969) kullanmıştır. Başlangıç yıllarında bibliyometrik analiz daha çok matematiksel ve istatistiksel tekniklerin kullanıldığı bir yöntem olarak tasarlanmıştı. Ancak, ilerleyen yıllarda bibliyometrik analiz bilim sosyolojisi alanı kapsamında nicel ve nitel verilerin değerlendirildiği gelişkin bir yönteme evrilmiştir (Borgman ve Furner, 2005; De Bellis, 2009).

Bibliyometrik analizde toplanacak nicel ve nitel veriler incelenen alana göre farklılıklar gösterebilir. Yazar(lar)ın adı, yayın yılı, yayın yeri, yayın türü, konu, yayıncı kuruluş, atıflar, atıf sayısı ve sayfa sayısı başlıca bibliyometrik veriler arasında sayılabilir. Öte yandan, meta-analiz ve sistematik literatür taraması yöntemlerinin bibliyometrik analize oldukça benzediği görülmektedir. Ancak, bibliyometrik analiz hem nicel hem de nitel analize olanak veren ve yazarlar, konular ve kurumlar arası ilişkiyi açıklayan en kapsamlı yöntemdir (Donthu et al., 2021). Böylelikle bibliyometrik analizle söz konusu akademik alana ilişkin mevcut durumu ve geleceğe ilişkin eğilimleri açıklayan ayrıntılı bir haritalandırma yapmak olanaklıdır.

Günümüzde bibliyometrik analizin, *CiteSpace*, *VOSviewer* gibi yazılımlarla dijital veri tabanlarından elde edilen nicel verilere dayalı atıf analizine ve ağ analizine doğru geliştiği gözlenmektedir. Bu tür çalışmaların, ilgili akademik alanın mevcut durumunu ve tarihsel gelişimini ortaya koymaktan çok, günümüz rekabetçi akademik ortamında akademisyen ve kurum etkinliklerini ölçmeye yöneldiğini söyleyebiliriz. Archambault ve Larivière (2010), salt dergi makalelerini tarayan WoS ya da Scopus veri tabanından elde edilen atıflara dayanan bibliyometrik analizin sosyal ve beşeri

bilimler için yeterli olmadığını belirtmektedir. Bu bağlamda, makaleler yanında kitap, tez vb. literatür nesnesinin içeriğinin nitel değerlendirmesini de kapsayan betimleyici bibliyometrik analiz anlayışının giderek önemsendiğini söylemek olanaklıdır. Her iki durumda da bibliyometrik analizin temel amacının, incelenen akademik alanın mevcut durumunu, tarihsel gelişimini ayrıntılarıyla ortaya koymak ve geleceğe ilişkin öngörülerde bulunmak olduğu unutulmamalıdır.

Literatür Değerlendirmesi

Literatürde başlıca bilim alanlarına yönelik çok sayıda bibliyometrik analiz çalışması bulunmaktadır. İletişim alanında da bibliyometrik çalışmaların son yıllarda arttığı ve genel iletişim alanının dışında, iletişimin alt alanlarını da kapsadığı görülmektedir (örneğin: Ki, Pasadeos ve Ertem-Eray, 2019; Zhou ve Liao, 2020; Gök Demir, Erendağ Sümer ve Karakaya, 2020; Banshal, Verma ve Yuvaraj, 2022; Dautova et al., 2024). Benzer gelişme Türkçe iletişim literatürüne yönelik bibliyometrik çalışmalar bakımından da geçerlidir. İlk yıllarda çoğunlukla halkla ilişkiler, gazetecilik, sinema gibi temel iletişim alanlarına ilişkin bibliyometrik çalışmalar yapılmıştır. Örneğin, halkla ilişkiler konusunda Özdemir, Uçak ve Aktaş (2005) ile Okay ve Okay'ın (2008); sinema konusunda İnceoğlu'nun (2014) ve gazetecilik konusunda Atabek ve Şendur Atabek'in (2019) araştırmaları, bu tür temel iletişim alanlarına yönelik Türkçe literatürü kapsayan bibliyometrik çalışmalardır. Son yıllarda ise daha çok uzmanlaşmış iletişim alanlarına yönelik bibliyometrik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Örneğin, kültürlerarası iletişim konusunda Türkiye'de yapılmış lisansüstü tezleri inceleyen Bitirim Okmeydan'ın (2020); ULAKBİM'de taranan dergilerde yayımlanmış Covid-19 konulu iletişim araştırmalarını inceleyen Tosyalı'nın (2021) ve Türkiye'de akademik dergilerde yayımlanmış sosyal medya ve gazetecilik çalışmalarını inceleyen Kubilay ve Ova'nın (2022) araştırmaları bu tür uzmanlaşmış iletişim alanlarına yönelik güncel bibliyometrik çalışmalardır.

Uluslararası literatürde göstergebilim yöntemini kullanan çalışmalara yönelik bibliyometrik çalışmalar görece azdır. Tam anlamıyla bibliyometrik çalışma niteliğinde olmasa da göstergebilim alanında ilk sistematik literatür değerlendirmeleri, 1980 yılından itibaren Semiotic Society of America tarafından her yıl yayımlanan *Semiotics Yearbook* serisinde yapılmıştır. Ancak, göstergebilime yönelik ilk kapsamlı uluslararası bibliyografya çalışması Eschbach ve Eschbach-Szabo (1986) tarafından

yapılmıştır. Göstergebilimin dünya çapında yaygınlaştığı 1975-1985 yılları arasını kapsayan bu açıklamalı bibliyografyada toplam 10839 çalışma (kitap, makale, tez vb.) listelenmiştir. Sebeok ve Umiker-Sebeok (1986) tarafından yapılan derlemede ise çeşitli yazarlar tarafından 27 ayrı makalede farklı ülkelerin göstergebilim literatürü ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. Bir diğer uluslararası sistematik literatür değerlendirmesi olarak Sebeok'un (1997) çalışması da oldukça kapsamlıdır. Uluslararası Göstergebilim Çalışmaları Derneği'nin (International Association for Semiotic Studies) 5. Kongresi'nde bildiri olarak sunduğu bu çalışmasında Sebeok, uzun yıllar editörlüğünü yaptığı *Semantic Web* adlı kitap serisinin verilerine dayanarak göstergebilimin dünya çapındaki gelişimini ayrıntılı olarak incelenmiştir. Söz konusu bildiri kitabında ayrıca çeşitli yazaralar tarafından Romanya, Şili, İspanya, Belçika, Almanya, Yunanistan, İsviçre ve İskandinav ülkelerinde göstergebilim literatürüne ilişkin ayrıntılı değerlendirmeler yapılmıştır.

Son yıllarda göstergebilim konusunda yapılan bibliyometrik çalışmaların daha dar akademik alanlara ilişkin olduğu görülmektedir. Örneğin, oldukça dar bir akademik alan olan örgütsel göstergebilim alanı için De Souza Santos vd. (2016) tarafından için yapılan sistematik literatür değerlendirmesinde uluslararası dergilerde yayımlanmış 53 makale incelenmiştir. Çalışma, makalelerde kullanılan en yaygın örgütsel göstergebilim kavramının göstergebilimsel katmanlar (semiotic onion) kavramı olduğunu saptamıştır. Eğitim alanında göstergebilimin kullanıldığı makalelerin bibliyometrik analizini yapan Zou, Dechsubha ve Wang (2024) WoS veri tabanında endekslenmiş 1823 yayını *VOSviewer* yazılımını kullanarak incelemişlerdir. İncelenen literatürde göstergebilim, teknoloji ve öğrenme kavramları arasındaki dinamik ilişkiye dikkat çeken yazarlar, göstergebilimsel araçların kullanımın eğitimde bilişsel yetenekleri artırdığı görüşünün öne çıktığını belirtmektedirler. Görece dar bir alana ilişkin bibliyometrik çalışmalara diğer bir örnek ise Berlanga-Fernández ve Reyes'in (2024) dijital göstergebilim literatürüne yönelik olarak yaptıkları çalışmadır. WoS ve Scopus veri tabanlarında endekslenmiş dijital göstergebilim konusuyla ilgili toplam 389 bilimsel dokümanın (makale, bildiri, e-kitap bölümü vb.) incelendiği bu çalışmada MaxQDA nitel veri analizi yazılımı kullanılmıştır. Çalışmada multimodal göstergebilim ve sosyal göstergebilim yaklaşımlarının literatürde önemini koruduğu saptamakla birlikte 21. Yüzyıl dijital dünyasına uyumlu yeni bir göstergebilim paradigmasına gerek olduğu sonucuna varılmıştır.

Göstergebilimle ilgili çeşitli ülke literatürlerini inceleyen bibliyometrik çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin, Wang (2020), Çin Halk Cumhuriyeti'nde 1994-2016 yılları arasında yayımlamış ve China National Knowledge Infrastructure (CNKI) veri tabanında yer alan göstergebilimle ilgili 571 makaleyi ve tezi incelediği çalışmasında en çok edebi ve kültürel göstergebilim (%24), medya göstergebilimi (%11) ve dilbilim göstergebilimi (%10) konularında yoğunlaşıldığını saptamıştır. Rusça göstergebilim literatürüne yönelik makalesinde Tulchinskii (2021), Tartu-Moskova Göstergebilim Okulu dışındaki başlıca göstergebilimcilerin (Georgy Bogin, Aron Brudnyj, Tamara Dridze, Aleksandr Portnov, Vladimir Sulimov) çalışmalarını ve göstergebilim anlayışlarını değerlendirmiştir. Söz konusu makale, bu bilim insanlarının Rusya Federasyonu'nda sosyal göstergebilimin gelişmesi ve iletişim alanına uygulanması bakımından önemli bir birikim sağladığını göstermektedir.

Uluslararası göstergebilim literatürünü bibliyometrik yöntemle inceleyen güncel iki çalışma bulunmaktadır. Bunlardan ilki Wang ve Insik'in (2019) WoS veri tabanında taranan ve 1999-2019 yılları arasında yayımlanmış makalelerin bibliyometrik analizidir. Bu çalışma sadece multimodal sosyal göstergebilim konusunda yazılmış makaleleri içerdiği için görece dar kapsamlıdır. CiteScape yazılımı kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada multimodal sosyal göstergebilim alanında en yüksek atıf alan yazarın Gunther Kress, derginin ise *Visual Communication* olduğu saptanmıştır. Uluslararası göstergebilim literatürünü bibliyometrik yöntemle ele alan en güncel ve en kapsamlı çalışma ise Xiao ve Li'nin (2023) 2001-2020 yılları arasında yayımlanmış ve WoS veri tabanında taranan 3094 yayını inceledikleri çalışmadır. Bu çalışmada *CiteSpace* ve *VOSviewer* yazılımları birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre sosyal göstergebilim alanında en çok bilimsel doküman üreten ilk üç ülke sırasıyla ABD, İngiltere ve Rusya'dır. Bu alanda en üretken akademisyen sıralamasında ise ilk üç sırayı İngiltere'den Kay O'Halloran, Avustralya'dan Tele Tan, ÇHC'den David Machin almışlardır. En çok atıf alan akademisyenler sıralamasında ise ilk üç sırada Gunther Kress, Theo van Leeuwen ve Michael Halliday yer almışlardır. En çok atıf alan çalışmaların yayımlandığı dergiler sıralaması ise *Semiotica*, *Social Semiotics* ve *Visual Communication* şeklindedir. Çalışma, alanla ilgili tüm bilimsel dokümanların, anahtar kelime tabanlı gruplandırması yapıldığında, gösterge, multimodalite, toplumsal cinsiyet, deneysel göstergebilim, reklamcılık, kültür ve sosyal medya başlıklı 8 grup altında toplanabileceğini göstermektedir.

Türkçe literatürde ise göstergebilimin kullanıldığı akademik dokümanlara yönelik dört bibliyometrik çalışma saptanmıştır. Ercantürk'ün (2015) çalışması, edebi metinleri göstergebilimsel açıdan ele alan lisansüstü tezleri kapsamaktadır. Çalışmada 1985-2014 yılları arasında Türkiye'de yapılmış ve YÖK tez veri tabanında yer alan 41 lisansüstü tez incelenmektedir. Yazar çalışması için bibliyometrik analiz yerine içerik analizi betimlemesini tercih etmiştir. Bu çalışma, göstergebilimsel açıdan en çok incelenen yazarın Ömer Seyfettin olduğunu ve tez çalışmalarının en çok İstanbul Üniversitesi'nde ve Fransız Dili ve Edebiyatı anabilim dalında hazırlandığını bulgulamıştır. Sadece edebi metinlere yönelik 41 göstergebilim tezini incelemesi bakımında bu çalışmanın kapsamının oldukça dar olduğunu belirtmeliyiz.

1985-2020 yılları arasında göstergebilim konusunda yapılan ve YÖK tez veri tabanından elde edilen 1098 lisansüstü tezi inceleyen çalışması için Mollaoğlu (2023) bibliyometrik analiz yerine doküman analizi terimini tercih etmiştir. Oldukça kapsamlı olan bu çalışma, tezlerin %84'ünün Sosyal Bilimler Enstitüsü, %7.5'inin Fen Bilimleri Enstitüsü, %5.4'ünün Eğitim Bilimleri Enstitüsü, %1.4'ünün Güzel Sanatlar Enstitüsünde yazıldığını saptamıştır. Ayrıca, bir önceki çalışmayla uyumlu olarak en çok tezin İstanbul Üniversitesi'nde yapıldığı ve tezlerin önemli bir bölümünün güzel sanatlar, reklamcılık ve radyo-televizyon konularında olduğu belirlenmiştir. Yazar, göstergebilimin sanat eğitiminin temel konularından biri olmasına rağmen bu alandaki lisansüstü çalışmalarda yeterince ele alınmamasının önemli bir sorun olduğunu vurgulamaktadır. Bu çalışmada, göstergebilimle ilgili tezlerdeki kuramsal çerçevede yararlanılan kuramcılar ve atıflar hakkında bilgi verilmemiştir.

Türkmen'in (2023) çalışması ise Google Akademik veri tabanından "gösterge", "göstergebilim" ve "göstergebilimsel" anahtar kelimeleriyle yapılan taramadan elde edilen 2001-2021 yılları arasında yayımlanmış 193 araştırma makalesini kapsamaktadır. Yazar kendi çalışması için bibliyometrik analiz yerine betimsel analiz terimini kullanmıştır. Çalışmada göstergebilimle ilgili en çok makalenin Caner Çakı, Funda Uzdu Yıldız ve Rasim Soylu tarafından yazıldığı, en çok makalenin *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *İdil* ve *Turkish Studies* dergilerinde yayımlandığı saptanmıştır. Çalışmada ayrıca, en sık kullanılan anahtar kelimelerin göstergebilim, gösterge ve reklam olduğu, en çok incelenen araştırma nesnesinin ise edebi eser, reklam ve resim olduğu bulgulanmıştır. Bu çalışmada da makalelerdeki

kuramsal çerçeve, yararlanılan kuramcılar ve atıflar hakkında bilgi verilmemiştir.

Aker, Ateş ve Gençer'in (2023) çalışması ise sadece radyo, televizyon ve sinema anabilim dalında yapılmış göstergebilim tezlerini kapsamakta ve 1999-2022 yılları arasında yapılmış, YÖK tez veri tabanında yer alan 84 lisansüstü tezi kapsamaktadır. Bu araştırmada, en çok tezin İstanbul Üniversitesi'nde yapıldığı, tezlerin sadece üçünün İngilizce, diğerlerinin ise Türkçe dilinde yazıldığı, tez yazarlarının çoğunluğunun kadın akademisyen olduğu, doktora tezlerinin çoğunlukla profesörler, yüksek lisans tezlerinin ise çoğunlukla doçentler tarafından yürütüldüğü saptanmıştır. Araştırmada ayrıca, en çok göstergebilimsel analizi yapılan içeriğin sırasıyla film, dizi, TV programı ve reklam filmi olduğu, film türleri arasında en çok korku filmlerinin incelendiği bulgulanmıştır. Bu çalışmada da tezlerdeki kuramsal çerçeve, yararlanılan kuramcılar ve atıflar hakkında bilgi verilmemiştir.

Yukardaki değerlendirmelerimizden de görüleceği gibi göstergebilim önemli ölçüde akademik ilgiyle karşılanmış ve geniş bir literatür ortaya çıkmıştır. Bu akademik alana ilişkin yapılan bibliyometrik çalışmalar ise literatürün belirli özelliklerini ortaya çıkarabilmiş olmakla birlikte güncel ve tüm boyutlarını kapsamakta yeterli olmadığı görülmektedir. Türkçe literatüre yönelik bibliyometrik çalışmalarda da kuramsal çerçeve, yararlanılan kuramcılar ve yapılan atıflar hakkında bazı eksiklerin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışmamızın, söz konusu eksikleri gidermeye yönelik bir adım olarak literatüre katkı sağlayabileceğini umuyoruz.

Çalışmamız, 1985-2024 yılları arasında Türkiye'de yapılmış ve YÖK tez veri tabanında yer alan lisansüstü tezlerde göstergebilimin kullanımına ilişkin bir bibliyometrik analiz sunmayı amaçlamaktadır. Böylelikle göstergebilimin Türkçe literatürdeki kullanımının zaman içinde nasıl geliştiği ve dönüştüğü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada iki temel araştırma sorusuna yanıt aranmıştır:

1. Türkiye'de göstergebilimin kullanıldığı lisansüstü tezlerin genel bibliyometrik özellikleri nedir?
2. Türkiye'de göstergebilimin kullanıldığı lisansüstü tezlerin genel bibliyometrik özellikleri 1985-2024 yılları arasında nasıl değişmiştir?

Yöntem

Çalışmamızda bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamız, yukarıda değindiğimiz bibliyometrik analize ilişkin tartışmalar bağlamında, nicel ve nitel verilerin analizini kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Çalışmamızda veri tabanı olarak YÖK tez veri tabanını kullanılmıştır. YÖK tez veri tabanı 1959 yılından itibaren Türkiye'deki 263 yükseköğretim kurumuna yazılmış toplam 859,245 lisansüstü tez çalışmasını kapsayan büyük bir veri tabanıdır. Bu veri tabanının kullanılmasıyla Türkiye'deki akademik yaşamın geniş bir bölümünün kapsanması amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamına alınacak tezlerin belirlemesindeki temel kıstas, tez başlığında göstergebilim kelimesinin kullanılmış olmasıdır. Eco (2018:176), tez başlığının bir tezin en önemli parçalarından olduğunu belirtiyor. Başlık bir bilimsel çalışmanın giriş kapısıdır ve çoğu araştırmacı bilimsel belgelerin öncelikle başlığını okuyarak tüm metni okuma kararı vermektedir (Bahadoran vd., 2019). Bu bağlamda, bir bilimsel çalışmada başlık ve alt başlık cümleleriyle tüm çalışmanın konusu, kapsamı ve araştırma tasarımı hakkında yeterli bilgi vermesi gerektiği belirtilmektedir (Bavdekar, 2016; Nundy, Kakar ve Bhutta, 2022). Bu nedenlerle, çalışmamızda başlığında göstergebilim kelimesini kullanan lisansüstü tezlerini kapsam içine aldık ve YÖK tez veri tabanındaki taramayı bu şekilde gerçekleştirdik. Ancak, tez başlıklarında göstergebilim kelimesi dışında gösterge bilim, semiyoloji, semiyotik ve semiology kelimelerinin de kullanılma olasılığı karşısında, veri tabanı detaylı arama menüsünde başlık alanı altında "göstergebilim", "gösterge bilim", "semiyoloji", "semiotic", "semiology" ve "semiotique" kelimeleri için ayrı taramalar yapılmıştır. Bu şekilde toplam 474 lisansüstü tez elde edilmiştir. Tarama aşamasında "özet" sekmesinde arama seçeneği kullanılmamıştır. Bunun nedeni, göstergebilimle ilgili terimleri tez başlığına taşıyacak kadar önemseyen tezlerin analizinin daha sağlıklı sonuç doğuracağı düşüncesidir. Toplam 474 tezden erişime açık olan 432 tez indirilmiş ve veriler tam metin üzerinden elde edilmiştir. Erişime kapalı olan 42 tez için ise salt temel bibliyografik veriler analize dahil edilmiştir. Tüm veriler ikinci ve üçüncü yazarlar tarafından SPSS yazılımına kodlanmıştır. Kodlayıcılar arası uyumu sağlamak bakımından tüm kodların son kontrolü ise birinci yazar tarafından yapılmıştır.

Bulgular

Çalışmamızda, YÖK tez veri tabanında yer alan ve başlığında göstergebilim kelimesinin kullanıldığı toplam 474 tez bulunduğunu saptamıştır. 1985-2024 yılları arasında yazılan bu tezlerin %77,5'i yüksek lisans, %18,9'u doktora, %1,9'u sanatta yeterlik ve %1,7'si tıpta uzmanlık tezidir. Tezlerin ortalama 166 sayfa olduğu, en kısa tezin 45 en uzun tezin ise 696 sayfa olduğu belirlenmiştir. Öte yandan, tez türlerine göre sayfa sayısı değişmektedir. Yüksek lisans tezlerinin ortalama sayfa sayısı 140 iken, doktora tezleri 278, sanatta yeterlik tezleri 210 ve tıpta uzmanlık tezli 77 sayfa ortalamasına sahiptir. Tezlerde ortalama kullanılan kaynak sayısı 114'tür, en az kaynak kullanılan tezde 6, en çok kaynak kullanılan tezde ise 777 kaynak yer almaktadır. Sadece 17 tezde iki danışman bulunmaktadır, kalan 457 tez ise tek danışman yönetiminde yazılmıştır. Danışmanların unvanlarının dağılımı %37 profesör, %33,5 doçent ve %28,5 doktor öğretim üyesi şeklindedir.

Türk yükseköğretim sisteminde, tez başlığında göstergebilimin kullanıldığı ilk tez İstanbul Üniversitesi'nde 1985 yılında yazılmıştır. Türk göstergebilimci ve yazar Tahsin Yücel danışmanlığında yazılan bu yüksek lisans teziyle birlikte toplam 30 tezin yazıldığı İstanbul Üniversitesi tez sayısı bakımından ilk sırada yer almaktadır (Tablo 1). Bu sıralama Mollaoğlu'nun (2023) çalışmasındaki bulgularla önemli ölçüde uyumludur. A. J. Greimas gibi ünlü göstergebilimcilerin de ders verdiği İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü göstergebilimin Türkiye'de gelişiminde önemli bir kurum olarak işlev görmüş, bu bölümden yetişen B. Vardar, M. Rifat, Tahsin Yücel gibi akademisyenler Türkçe göstergebilim literatürünü oluşturmuşlardır. İstanbul Üniversitesi'nin sıralamadaki yeri son on yıl (2015-2024) değerlendirildiğinde dördüncülüğe gerilemekte, Hacettepe Üniversitesi birinci, Gazi Üniversitesi ikinci ve Atatürk Üniversitesi üçüncü sıraya yükselmektedir. Göstergebilim tezlerinin üniversitelere göre dağılımına ilişkin bir diğer gelişme ise son on yılda vakıf üniversitelerinde yapılan tezlerin sayısındaki artıştır. İlk otuz yıl içinde (1985-2014) hiçbir vakıf üniversitesi ilk on sırada yer almaz iken son on yılda İstanbul Arel Üniversitesi göstergebilim tezleri sıralamasına 9. sıradan girmiştir.

Tablo 1: Göstergebilim Tezlerinin Üniversitelere Göre Dağılımı (İlk 10)

Üniversite	**N**	**%**
İstanbul Ü.	30	6,3
Hacettepe Ü.	29	6,1
Gazi Ü.	28	5,9
Atatürk Ü.	23	4,8
Marmara Ü.	21	4,4
Selçuk Ü.	21	4,4
Akdeniz Ü.	15	3,2
Dokuz Eylül Ü.	15	3,2
Anadolu Ü.	14	2,9
Ankara Ü.	14	2,9

Vakıf üniversitelerinin Türk yükseköğretim sisteminde yaygınlaşmasının göstergebilim tezlerinin yazıldığı dilin de değişmesine yol açtığı görülmektedir. Toplam 474 tezin %85,1'i Türkçe yazılmıştır. Tablo 2 göstergebilim tezlerinin yazıldığı dillerin dağılımını göstermektedir. Bu tablodan da görüleceği gibi Türkçe dışında en çok kullanılan dil sıralaması İngilizce, Fransızca ve Almanca şeklindedir. Ayrıca Kürtçe, İtalyanca ve Kırgızca dillerinde de az sayıda tez yazılmıştır. Ancak, on yıllık dönemlere göre dil dağılımına bakıldığında, ilk otuz yılda (1985-2014) Fransızca ilk sırada yer alırken son on yılda (2015-2024) İngilizce ilk sırayı almıştır. Bu durum, bir yandan akademisyenlerin dil kullanımlarındaki değişimi gösterirken diğer yandan da son on yılda eğitim dili İngilizce olan vakıf üniversitelerindeki artışa da işaret etmektedir.

Tablo 2: Göstergebilim Tezlerinin Yazıldığı Dil

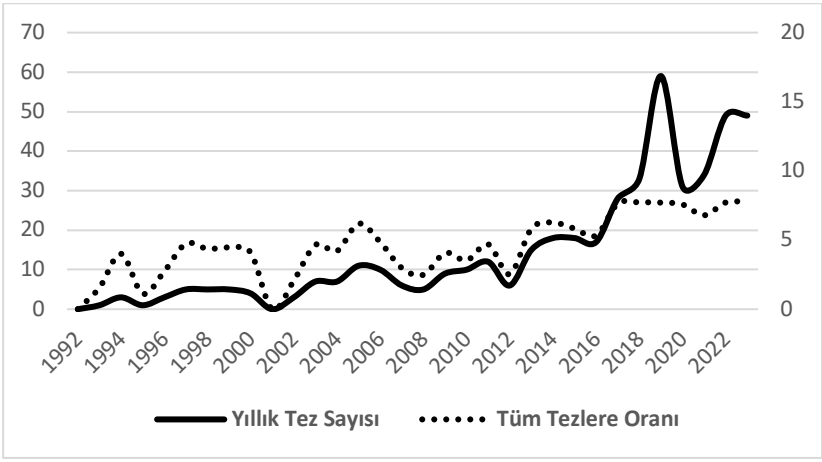
Dil	**N**	**%**
Türkçe	403	85,0
İngilizce	28	5,9
Fransızca	27	5,7
Almanca	12	2,5
Kürtçe	2	,5
İtalyanca	1	,2
Kırgızca	1	,2
Toplam	474	100,0

Göstergebilim tezlerinin yıllar içinde sayıca arttığı görülmektedir (Tablo 3). İlk on yıl içinde 13 göstergebilim tezi yazılmışken bu sayı son on yılda 321'e çıkmıştır. Dolayısıyla yazılan tezlerin %67,4'ü son on yılda yazılmıştır. Ne var ki bu sayısal artış, göstergebilim tezlerinin akademideki gerçek durumu hakkında yeterli bir açıklama sağlamamaktadır. Yukarıda değerlendirdiğimiz Türkçe literatüre ilişkin tüm çalışmalar (Ercantürk, 2015; Mollaoğlu, 2023; Türkmen, 2023; Aker, Ateş ve Gençer, 2023) salt sayısal artışa değinmişler, ancak yıllık sayının toplam yayın ya da tezler içindeki oranının değişip değişmediğini incelememişlerdir. Bilindiği gibi akademik dokümanların toplam sayısı her yıl artmaktadır. Özellikle son yıllarda küresel ölçekte akademik yayınlarda büyük bir artış gözlenmektedir ve yayın sayısı katlanarak artmaya devam etmektedir (Hanson vd., 2024). Bu nedenle salt mutlak sayısal artışı izlemek yanıltıcı sonuçlar verebilecektir. Çalışmamızda yıllık göstergebilim tez sayılarının o yıl yazılan tüm tezlere oranını hesaplayarak gerçekte bir artış olup olmadığını inceledik.

Tablo 3: Göstergebilim Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	**N**	**%**
1985-1994	13	2,7
1995-2004	40	8,4
2005-2014	102	21,4
2015-2024	319	67,3
Toplam	474	100,0

Grafik 1'de göstergebilim tez sayılarının yıllara göre mutlak (mavi düz çizgi) ve oransal (kırmızı noktalı çizgi) değişimi gösterilmiştir. Görüldüğü gibi yıllık yazılan tez sayısı 2019 yılına kadar sürekli artmaktadır. 2020 yılındaki düşüşü Covid-19 pandemisine bağlamak olanaklıdır. Ancak daha sonra 2023'e kadar yıllık sayı tekrar yükselmiştir (çalışma hazırlanırken 2024 yılı henüz tamamlanmadığı için grafikte gösterilmemektedir.). Oransal olarak bakıldığında ise 2003-2017 arasında bir yükseliş görülmekle beraber 2017-2023 arası bir yükseliş değil sabit bir oran (‰ 8) sürmektedir. Bu verilere göre, yıllar itibariyle göstergebilim tezleri sayısının arttığını ancak son yıllarda toplam yazılan tez içindeki göstergebilim tezlerinin oranının değişmediğini söyleyebiliriz. Hatta 2022-2023 arası için küçük bir düşüş bile gözlenmektedir. Şüphesiz bu konuda daha net bir değerlendirme 2024 sonrası verilere göre yeniden yapılabilecektir.

Grafik 1: Göstergebilim Tez Sayılarının ve Toplamdaki Oranının Yıllara Göre Değişimi

Tezlerin genel akademik alanlara göre dağılımı Tablo 4'de gösterilmiştir. Genel akademik alan, birbirine yakın birçok akademik alanın bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Örneğin halkla ilişkiler, reklamcılık, radyo, televizyon ve sinema, reklamcılık, görsel iletişim, yeni medya vb. alanlar iletişim bilimleri genel alanı altında toplanmıştır. Türk yükseköğretim sisteminde lisansüstü eğitim enstitülerinde son yıllarda yapılan değişiklikler nedeniyle enstitü bazlı bir değerlendirme yerine genel akademik alan değerlendirmesinin daha sağlıklı sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Tablonun incelenmesinden görüleceği gibi ilk üç sırada iletişim bilimleri (%35,3), sanat (%20,2) ve dilbilim ve edebiyat (%19,7) alanları bulunmaktadır. Eğitim bilimleri (%11,6) sosyal ve beşeri bilimler (%4,8), mimarlık (%3,8), sağlık ve tıp bilimleri (%3,2) gibi alanların yanı sıra az sayıda ilahiyat, spor ve hukuk tez çalışmalarında da göstergebilimin kullanıldığı görülmektedir. Bu bulgular Wang'ın (2020) ÇHC göstergebilim literatürü için yaptığı çalışmanın bulgularıyla kıyaslandığında sıralama hariç uyumlu olduğu görülmektedir. ÇHC literatüründe ilk sırayı dil ve edebiyat, ikinci sırayı sanat, üçüncü sırayı da iletişim bilimleri almaktadır. Yukarıda değindiğimiz tezlerde dil kullanımından olduğu gibi genel akademik alanların sıralamasında da yıllara göre değişim gözlenmektedir. İlk otuz yıl (1985-2014) içinde yazılan göstergebilim tezlerine bakıldığında, 48 tezle dilbilim ve edebiyat alanı birinci, 39 tezle iletişim bilimleri alanı ikinci, 26 tezle sanat alanı üçüncü sıradadır. Son on yıl (2015-2024) içinde ise 129 tezle iletişim bilimleri alanı birinci, 70 tezle sanat alanı ikinci, 46 tezle dilbilim ve edebiyat alanı üçüncü sıradadır. İletişim bilimleri alanında yazılan toplam 168 tezin %76,8'i son on yıl içerinde yazılmıştır. Bu veriler, göstergebilimin başlangıç

yıllarında dil ve edebiyat alanındaki akademisyenlerde ilgi uyandırdığını, son on yılda ise iletişim bilimleri alanı akademisyenlerinin göstergebilime daha yoğun ilgi duyduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Göstergebilim Tezlerinin Genel Akademik Alanlara göre Dağılımı

Akademik alan	**N**	**%**
İletişim bilimleri	168	35,3
Sanat	96	20,2
Dilbilim ve edebiyat	94	19,7
Eğitim bilimleri	55	11,6
Sosyal ve beşeri bilimler	23	4,8
Mimarlık	18	3,8
Sağlık ve Tıp	15	3,2
İlahiyat	3	,6
Spor bilimleri	2	,4
Hukuk	1	,2
Mühendislik	1	,2

İletişim bilimleri genel alanı içinde göstergebilime olan ilginin anabilim dalları bakımından da farklılaştığı saptanmıştır. 59 tez ile halkla ilişkiler ve reklamcılık anabilim dalı (halkla ilişkiler, tanıtım, reklam ve iletişim sanatları anabilim dalları birlikte) birinci sırada, 43 tez radyo, televizyon ve sinema anabilim dalı, 16 tez ile görsel iletişim tasarımı (iletişim tasarımı, göstergebilim anabilim dalları birlikte) üçüncü ve 14 tez ile gazetecilik (basın-yayın anabilim dalıyla birlikte) dördüncü sıradadır.

Göstergebilim tezlerinde en çok incelenilen ilk 10 analiz biriminin dağılımı Tablo 5'te gösterilmektedir. İncelenen analiz birimi bir tezde açık bir şekilde belirtildiği durumlarda kodlanmıştır. Belirsizlik söz konusu olduğu durumlarda ise kodlama yapılmamıştır. Tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi ilk 10 sırada yer alan analiz birimlerinde ilk sırayı sinema almaktadır. İkinci sırada reklam filmleri, üçüncü sırada roman yer almaktadır. Bu dağılım göstergebilimin en çok sinema, reklam, afiş, resim, fotoğraf gibi görsel-işitsel malzeme analizine yöneldiğini ortaya koymaktadır. Roman, öykü, şiir, tiyatro oyunu gibi metinsel birimler birlikte değerlendirildiğinde ikinci sırayı almaktadır. Bu sonuçlar genel olarak Türkmen'in (2023) çalışmasındaki bulgularla uyumludur. Salt radyo, televizyon ve sinema anabilim dalı göstergebilim tezlerini kapsayan Aker, Ateş ve Gençer'in (2023) çalışmasında da ilk sırayı sinema filmleri almıştır. Yukarıda değindiğimiz genel akademik alanın değişiminde olduğu gibi, ilk yıllarda metinsel ögelere yönelik göstergebilimsel yaygınken son on yılda görsel-işitsel ögeler ön plana geçmiştir. Mimari ögeler ise %5,7 oranıyla beşinci sıradadır. Bunların dışında

tabloda yer almayan çok sayıda analiz birimi saptanmıştır. Görece az sayıda olan analiz birimleri arasında heykel, kostüm, enstalasyon, dans, minyatür gibi sanat eserlerinin yanı sıra karikatür, ambalaj, kitap kapağı gibi görsel ögeler sayılabilir. Ayrıca, son on yıl içinde (2015-2024) göstergebilimin web sayfası, dijital oyun, sosyal medya platformları gibi analiz birimleri için de kullanıldığı görülmektedir. Görüldüğü gibi, göstergebilimin kullanımı çok geniş bir yelpazededir. İlk yıllarda metinsel ögelere yönelik olarak başlayan ilgi giderek görsel-işitsel ögelere yönelmiş ve son yıllarda da dijital medya göstergebilim çalışmalarında yer almıştır.

Tablo 5: Göstergebilim Tezlerinde İncelenen Analiz Birimi Dağılımı (İlk 10)

Analiz birim	**N**	**%**
Sinema filmi	63	13,3
Reklam filmi	59	12,4
Roman	34	7,2
Afiş ve Billboard	32	6,8
Mimari ögeler	27	5,7
Öykü	26	5,5
Reklam kampanyaları	19	4,0
Resim	18	3,8
Tiyatro oyunu	14	3,0
Fotoğraf	12	2,5

Çalışmamızda göstergebilim tezlerinde kullanılan anahtar kelimeler de analiz edilmiştir. YÖK veri tabanında ilk yıllarda yer alan tezlerde genellikle anahtar kelime bulunmadığı ve son yıllardaki tezlerde daha sık kullanıldığı gözlenmiştir. “Göstergebilim”, “semiyoloji”, “semiyotik”, “gösterge”, “göstergebilimsel analiz” gibi çalışmamız bakımından olağan sayılabilecek anahtar kelimeler ile yazar adları hariç tutularak elde edilen liste Tablo 6’da gösterilmektedir. Tabloda en az 10 kez yinelenen anahtar kelimelere yer verilmiştir. Tezlerde en sık kullanılan anahtar kelimelerin ilk üç sıralaması reklam, afiş, sinema şeklindedir. Bu bulgular, Türkmen’in (2023) bulgularıyla reklam anahtar kelimesinin ilk sırada yer alması bakımından örtüşmektedir. Ancak, çalışmamızdaki diğer anahtar kelimelerin sıralaması bakımından farklılıklar görülmektedir.

Tablo 6: Göstergebilim Tezlerinde Kullanılan Anahtar Kelimeler (En az 10 kez)

Anahtar Kelime	**N**
Reklam	51
Afiş	22
Sinema	22
Grafik tasarımı	15
Kültür	13
Görsel iletişim	11
Dilbilim	10
İletişim	10
Toplumsal cinsiyet	10

Tezlerin kuramsal arka planını oluşturmakta yararlanılan başlıca kuramcılar Tablo 7'de gösterilmiştir. Yararlanılan kuramcıların kodlanması, tezde salt atıf yapılan kuramcıların kodlanması şeklinde değil, tezde belirgin şekilde kuramsal arka planın ve araştırma tasarımının oluşturulmasında yararlanılan kuramcıların kodlanması şeklinde yapılmıştır. İlk 10 kuramcının listelendiği tablonun incelenmesinden de görüleceği gibi Barthes (%33,4), Greimas (%12,4) ve Saussure (%12,2) en çok yararlanılan kuramcılardır. Öte yandan, bu kuramcılar tüm dönemler için yararlanılan kuramcılar arasında yer alırken Kristeva ve Derrida gibi post-modern yaklaşımı benimseyen kuramcılardan daha çok son dönemde (2015-2024) yararlanıldığı görülmektedir. Ayrıca Barthes iletişim alanında en çok yararlanılan kuramcı iken, Greimas dilbilim ve edebiyat alanında en çok yararlanılan kuramcıdır. Bu durum, göstergebilim tezlerinde kuramsal arka planın oluşturulmasında yararlanılan başlıca kuramcının döneme ve akademik alana göre değişimini göstermektedir.

Tablo 7: Göstergebilim Tezlerinde Yararlanılan Başlıca Kuramcılar (İlk 10)

Kuramcı	**N**	**%**
Barthes	167	33,4%
Greimas	62	12,4%
Saussure	61	12,2%
Peirce	29	5,8%
Eco	16	3,2%
Metz	8	1,6%
Morris	6	1,2%
Propp	5	1,0%
Hjelmslev	5	1,0%
Kristeva	3	0,6%

Yukarıda belirttiğimiz gibi bazı kuramcıların isimlerine anahtar kelimelerde yer verilmiştir. Anahtar kelimelerde kullanılan göstergebilim kuramcıları sıralamasında Greimas 11 kez ile ilk sırayı almaktadır. Anahtar kelimelerde kullanılan diğer kuramcılar ise sırasıyla Barthes (9), Metz (3), Eco (3), Lotman (3), C. W. Morris (2) şeklindedir. Ayrıca tezlerin kaynaklar listesinde yer alan yazarlardan yararlanılarak bir yazar atıf sıralaması da yapılmıştır. Bunun için önce erişime açık 432 tez arasından genel akademik alan, yıl ve tez türü gözetilerek 80 tez örneklem olarak seçilmiş ve bu örnekleme dayanılarak atıf sıralaması gerçekleştirilmiştir. Bu sıralamaya göre en çok atıf alan ilk 10 yazar Tablo 8'de gösterilmektedir. Tablonun incelenmesinden görüleceği gibi en çok atıf alan ilk üç yazar, Tablo 7'de belirtilen tezlerin kuramsal çerçevesinin oluşturulmasında en çok yararlanılan ilk üç kuramcı ile aynıdır. Dolayısıyla göstergebilim tezlerinde hem kuramsal çerçevenin oluşturulmasında en çok yararlanılan ve en çok atıf alan yazarlar sırasıyla Barthes, Greimas ve Saussure'dir. Listede göze çarpan bir fark ise Hjelmslev'in yerine Derrida'nın 9. Sırada yer almasıdır. Bu bulgular Xiao ve Li'nin (2023) göstergebilim makalelerine yönelik bibliyografik analiz bulgularından bazı farklılıklar göstermektedir. WoS veri tabanında taranan makaleler için yapılan analizde, listemizde yer alanlardan sadece Barthes dördüncü, Eco beşinci, Peirce altıncı sırada yer almıştır. Bu durum, Türkçe lisansüstü tezlerde öne çıkan göstergebilim kuramcıları sıralamasının, makalelere dayalı küresel literatürdeki sıralamadan bazı yazarlar bakımından farklı olduğunu göstermektedir. Söz konusu çalışmanın sadece makalelere yönelik atıfları, bizim çalışmamızın ise kitap ve makalelere yönelik atıfları kapsamasının bu farka neden olabileceğini düşünüyoruz.

Tablo 8: Göstergebilim Tezlerinde Atıf Yapılan Başlıca Kuramcılar (İlk 10)

Kuramcı	**N**
Barthes	188
Greimas	71
Saussure	65
Peirce	54
Eco	61
Metz	19
Propp	11
Morris	5
Derrida	5
Kristeva	4

Türkçe yazarlara yapılan atıf sıralamasında ise ilk üç sırayı Mehmet Rifat (134), Fatma Erkman Akerson (47) ve Berke Vardar (41) almaktadır. Türkçe kaynak sıralamasında ise ilk üç sırada Fatma Erkman Akerson'un *Göstergebilime Giriş* (43), Mehmet Rifat'ın *Göstergebilimin ABC'si* (43) ve Roland Barthes'in *Göstergebilimsel Serüven* (34) adlı kitapları yer almaktadır.

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Türkiye'de göstergebilimi kullanan yüksek lisans ve doktora tezlerine yönelik bibliyometrik analizi içeren bu çalışmamız 1985-2024 yılları arasında yazılmış ve YÖK tez veri tabanında yer alan toplam 474 tezi kapsamaktadır. Göstergebilim kullanılan tezlerin %77,5'i yüksek lisans, %18,9'u doktora, %1,9'u sanatta yeterlik ve %1,7'si tıpta uzmanlık tezidir Söz konusu tezlerin genel akademik alanlara göre dağılımı iletişim bilimleri (%35,3), sanat (%20,2), dilbilim ve edebiyat (%19,7), eğitim bilimleri (%11,6), diğer sosyal ve beşeri bilimler (%4,8), mimarlık (%3,8), sağlık ve tıp bilimleri (%3,2) şeklindedir. Ayrıca, az sayıda ilahiyat, spor ve hukuk tez çalışmalarında da göstergebilimin kullanıldığı saptanmıştır. Tezlerin analiz birimi sıralamasında görsel-işitsel malzemeler birinci sırada yer alırken ikinci sırada metinsel içerikler ikinci sıradadır. Tezlerde en sık kullanılan anahtar kelimelerin ilk üç sıralaması ise reklam, afiş, sinema şeklindedir. Sinema filmi en çok analiz edilen içerik olmasına karşın anahtar kelimelerde üçüncü sırada yer almıştır. Bu durum, anahtar kelime olarak "sinema" kelimesini kullanmak yerine, analiz edilen sinema filminin ve yönetmenin adının anahtar kelime olarak kullanılmasının tercih edilmesinden kaynaklanıyor olabilir. Göstergebilim konusunda yazılan tezlerin kuramsal çerçevesinin oluşturulmasında yararlanılan kuramcılar sıralamasında Barthes (%33,4), Greimas (%12,4) ve Saussure (%12,2) ilk üç sırayı almaktadır. Anahtar kelimelerde yer verilen kuramcıların sıralamasında ise Greimas ilk sırayı almaktadır. En sık atıf yapılan yazarlar sıralaması ise yine Barthes, Greimas ve Saussure ilk üç sırayı almaktadır.

Bu çalışmamız Türkçe tezlerde göstergebilimin çok geniş bir yelpazede kullanıldığını göstermektedir. Öne çıkan iki akademik alan iletişim bilimleri ile dilbilim ve edebiyat alanlarıdır. Ancak göstergebilim başlangıç yıllarında daha çok dil ve edebiyat alanında kullanılırken özellikle son on yılda iletişim bilimleri alanında göstergebilim kullanımı artmıştır. Göstergebilim tezlerinin sayısı yıllar itibarıyla artmaktadır. Bu artış oransal olarak da 2017'ye kadar sürmüştür. Ancak, göstergebilim tezlerinin yıllık yazılan tüm tezlere oranı artışı 2017'den itibaren durmuştur. Bu durum göstergebilime yönelik

akademik ilginin son yıllarda artık artmadığını göstermektedir. Öte yandan, göstergebilim literatüründe son dönemlerde öne çıkan Kristeva, Derrida gibi yazarların etkisiyle post-yapısalcı yaklaşımların yaygınlaştığı da gözlenmektedir. Yaygın kullanılan ve atıf yapılan kuramcıların değişimi, göstergebilimin epistemolojik bağlamındaki değişimi de açıklamaktadır. Son olarak, dijital medyaya yönelik ilginin göstergebilimsel çalışmaları da etkilediği gözlenmektedir. Gelecekte dijital medyanın etkisinin daha da belirginleşeceği ve göstergebilimin yeni medyaya yönelik farklı yöntemsel açılımlar sağlayabileceği öngörülebilir.

Çalışmamızın çeşitli eksiklikleri bulunduğu aşikardır. Sadece tezleri değil, kitap ve makaleleri de kapsayan geniş bir bibliyometrik analizin güncel durumu ve değişimi tüm boyutlarıyla göstermek bakımından yararlı olacağını düşünüyoruz. Ayrıca, kuramsal çerçeve oluşturmakta yararlanılan kuramcılar ile en çok atıf yapılan yazarın yanı sıra, çalışmalardaki ana paradigmanın ve epistemolojik bağlamın ne olduğunun, hangi yönde değiştiğinin saptanması da önemlidir. Son olarak, Türkçe göstergebilim literatüründe atıflar üzerinden çeşitli yazar ve kurum ağlarının oluşumunun saptanması da önemli bir katkı olacaktır. İleride yapılacak yeni çalışmalarda bu eksiliklerin giderilmesi yönünde adımlar atılacağını umuyoruz.

Kaynaklar

Kitap

Andres, A. (2009). *Measuring Academic Research: How to Undertake a Bibliometric Study*. Oxford: Chandos Publishing.

Archambault, E. ve Larivière, V. (2010). The Limits of bibliometrics for the analysis of the social sciences and humanities literatüre. İçinde: UNESCO. *World Social Science Report 2010: Knowledge Divides*. Paris: UNESCO Publishing.

Barthes, R. (1979). *Göstergebilim İlkeleri*. Çev.: B. Vardar ve M. Rifat. Ankara: Kültür Bakanlığı.

Chiray, M. ve Chéne, P. (1935). *Muhtasar ve Tatbiki Tıbbî Semiyoloji*. Çev.: Neşat Ömer ve M. Hayrullah İstanbul: Ahmet İhsan Matbaası.

De Bellis, N. (2009). *Bibliometrics and citation analysis: From the science citation index to cybermetrics.* Maryland: The Scarecrow Press.

Deely, J. (1990). *Basics of Semiotics*. Indianapoli: Indianapolis University Press.

Eco, U. (1976). *A Theory of Semiotics*. Milano: Bompiani.

Eco, U. (1991). *Alımlama Göstergebilimi*. Çev.: Sema Rifat. İstanbul: Düzlem Yayınları.

Eco, Um. (2018). *Tez Nasıl Yazılır?* İstanbul: Can Yayınları.

Eschbach, A. ve Eschbach-Szabo, V. (1986). *Bibliography of Semiotics: 1975-1985*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins B.V.

Hoxha, B. (2022). *Umberto Eco's Semiotics: Theory, Methodology and Poetics*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Kress, G. ve van Leeuwen, T. (2021). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. Londra: Routledge.

Nundy, S., Kakar, A. ve Bhutta, Z.A. (2022). How to Choose a Title?. İçinde: *How to Practice Academic Medicine and Publish from Developing Countries?*. Singapore: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-16-5248-6_16

Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.

Rousseau, R., Egghe, L. ve Guns, R. (2018). Becoming Metric-wise: A Bibliometric Guidefor Researchers. Cambridge: Chandos Publications.

Saussure, F. (1976). *Genel Dilbilim Dersleri I*. Ankara: TürkDil Kurumu yayınları

Sebeok, T.A. (1994). *Signs: An Introduction to Semiotics*. Toronto: University of Toronto Press.

Sebeok, T. A. (1997) Global Semiotics. *Semiotics around the World: Synthesis in Diversity.* Proceedings of the Fifth Congress of the International Association for Semiotic Studies. Berlin: Mouton de Gruyter.

Sebeok, T. A. ve Umiker-Sebeok, J. 1986. *The semiotic sphere*. London: Plenum

Şendur Atabek, G. (2007). Göstergebilimsel Çözümleme: İletişim Çalışmalarında Göstergebilimsel Yöntem. İçinde Ü. Atabek ve G. Ş. Atabek. (2007). *Medya Metinlerini Çözümlemek. İçerik, Göstergebilim ve Söylem Çözümleme Yöntemi*. Ankara: Siyasal Kitapevi.

Dergi Makalesi

Aker, H., Ateş, C., & Gençer, M. (2023). Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalının Göstergebilim ile İmtihanı: Bibliyometrik Bir Analiz. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*. 5(2), 23-43. https://doi.org/10.55055/mekcad.1361863

Atabek, Ü., & Atabek, G. Ş. (2019). Türkiye'de gazetecilik literatürü: 1992-2018 yılları arasında yayımlanmış makaleler üzerine bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. (31), 710-732.

Bahadoran Z, Mirmiran P, Kashfi K, Ghasemi A. (2019). The Principles of Biomedical Scientific Writing: Title. *Int J Endocrinol Metab*. 17(4):e98326. https://doi.org/10.5812/ijem.98326

Bavdekar S.B. (2016). Formulating the Right Title for a Research Article. *J Assoc Physicians India*. 64(2), 53-56.

Banshal, S.K., Verma, M.K. and Yuvaraj, M. (2022), Quantifying global digital journalism

research: a bibliometric landscape. *Library Hi Tech*. 40(5), 1337-1358. https://doi.org/10.1108/LHT-01-2022-0083

Berlanga-Fernández, I. ve Reyes, E. (2024). The digital approach to semiotics: a systematic review. *Text & Talk*. 44(1), 119-140. https://doi.org/10.1515/text-2021-0073

Bitirim Okmeydan, S. (2020). Kültürlerarası İletişim Alanındaki Eğilimler: 'Kültürlerarası İletişim' Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *TRT Akademi*. 5(10), 578-611.

Borgman, C. L., & Furner, J. (2005). Scholarly communication and bibliometrics. *Annual Review of Information Science and Technology*. 36(1), 2-72. https://doi.org/10.1002/aris.1440360102

Chandler, D. (2022). *Semiotics: The Basics*. Londra: Routledge.

Dautova, S. B., Khvatova, M. A., Zulfugarzade, T. E., Shiryaeva, O. V., Sizova, Z. M., & Baklashova, T. A. (2024). A comparative bibliometric analysis of communication education studies across journals: A tri-journal review. *Online Journal of Communication and Media Technologies*. 14(2), e202430. https://doi.org/10.30935/ojcmt/14598

De Souza Santos, M.C., da Silva Magalhães Bertãozini, B., Neris, V.P.d.A. (2016). Studies in Organisational Semiotics: A Systematic Literature Review. İçinde: Baranauskas, M., Liu, K., Sun, L., Neris, V., Bonacin, R., Nakata, K. (eds) *Socially Aware Organisations and Technologies. Impact and Challenges.* ICISO 2016. IFIP Advances in Information and Communication Technology. Springer. Cilt: 477, https://doi.org/10.1007/978-3-319-42102-5_2

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*. 133, 285-296. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Ercantürk, O.K. (2015). Trends in research in which written texts are analyzed in terms of semiotics: Content analysis of graduate thesis within the periods of 1985-2014. *International Journal of Human Sciences*. 12(2), 1309-1333. https://doi.org/10.14687/ijhs.v12i2.

Gök Demir, Z., Erendağ Sümer, F., ve Karakaya, Ç. (2020). A Bibliometric Analysis of Public Relations Models. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*. *0*(58), 105-132. https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2020-0015

Hanson, M. A., Barreiro, P. G., Crosetto, P., & Brockington, D. (2024). The strain on scientific publishing. *arXiv preprint arXiv:2309.15884*.

İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye'de akademik sinema yazınının on yılı (2002-2012): Bibliyometrik bir analiz. *Selçuk İletişim*. 8(3), 182-200. https://doi.org/10.18094/si.68297

Jia, H. (2019). Foundations of the Theory of Signs (1938): A critique. *Chinese Semiotic Studies*. 15(1), 1-14. https://doi.org/10.1515/css-2019-0001

Ki, E. J., Pasadeos, Y., ve Ertem-Eray, T. (2019). Growth of public relations research networks: a bibliometric analysis. *Journal of Public Relations Research*. *31*(1–2), 5–31. https://doi.org/10.1080/1062726X.2019.1577739

Kıran, A. (2009). Çağdaş Bir Düşünme Biçimi Olarak Göstergebilim. *Dilbilim*. (*22*), 1-16.

Kubilay, Ç., & Ova, N. (2022). Türkiye'de Sosyal Medya ve Gazetecilik Literatürü: Hakemli Dergi Makaleleri Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. *Yeni Medya*. 2022(12), 117-139. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1096527

Mollaoğlu, S. (2023). Göstergebilime İlişkin Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*. 4(1), 153-170. https://doi.org/10.54637/ebad.1258989

Okay A. ve Okay A. (2008). "MA and doctoral public relations research in Turkey (1984-2007): A quantitative study of dissertations contribution to public relations field. *PublicRelations Review*. 34, 312-314.

Özdemir, P., Uçak, P., ve Aktaş, M., (2005). 1975'ten Günümüze Halkla İlişkiler Alanındaki Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. İletişim Araştırmaları Sempozyumu, Ankara.

Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics. *Journal of Documentation*. 25, 348-349.

Tosyalı, H. (2021). COVID-19 Konulu Medya ve İletişim Çalışmalarının Bibliyometrik Profili. *Selçuk İletişim*. 14(4), 1578-1604. https://doi.org/10.18094/josc.974218

Tulchinskii, G. L. (2021): Social semiotics: communicative and sociocultural practices. The Russian-speaking contribution to the development of social semiotics in 1970–2000s. *Russian Journal of Communication*. 13(3), 203–221. https://doi.org/10.1080/19409419.2021.1972829

Türkmen, E. (2023). Göstergebilim Çalışmalarının Betimsel Analizi. İçinde: A. Kazaz (ed.). *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar XXIV*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Wang, M. (2020). A Bibliometric Analysis of Chinese Semiotics. İçinde: *Linguistic Semiotics. Peking University Linguistics Research*. Cilt: 3. Singapur: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-15-3246-7_15

Wang, L. ve Insik, S. (2019. Visualized analysis on multimodal social semiotics (1999–2019) based on CiteSpace. *Design Research*. 4(2). 123–134.

Xiao, H. & Li, L. (2023). A bibliometric and visual analysis of social semiotics: development, hotspots, and trend directions. *Semiotica*, *2023*(251), 193-213. https://doi.org/10.1515/sem-2021-0089

Yakin, H. S. M., & Totu, A. (2014). The Semiotic Perspectives of Peirce and Saussure: A Brief Comparative Study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences.* 155, 4-8. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.10.247

Zhou, Y. ve Liao, H. T. (2020). A Bibliometric Analysis of Communication Research on Artificial Intelligence and Big Data. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. Cilt: 435, 456-459. https://doi.org/10.2991/assehr.k.200428.097

Zou R, Dechsubha T, Wang Y. (2024). Mapping the Semiotic Landscape in Education: Language, Multimodality, and Educational Transformation. *Language Related Research*.15(5), 283-311